

DANI ZAŠTITNIKA GRAĐANA U NEGOTINU

24. i 25. jun 2010.

Deo Stručne službe Zaštitnika građana je 24. i 25. juna radio u Negotinu nastojeći da približi ovu instituciju Negotincima, razgovara sa njima, prikupi pritužbe i da sa predstavnicima lokalne samouprave, nevladinih organizacija, medija i službi koja vrše javna ovlašćenja u Negotinu razmotri ostvarivanje ljudskih i manjinskih prava. Među pitanjima koja su građani postavljali bilo je i pitanje "Zašto je Zaštitnik građana izabrao opštinu Negotin?" Na sastanku u Opštini kojem su prisustvovali i mediji, a i gostujući na lokalnoj televiziji „Rama“, zamenik Zaštitnika građana je objasnio da je Negotin među lokalnim samoupravama iz kojih Zaštitniku građana stiže mali broj pritužbi i da je to bio znak za organizovanje ovakvog načina rada, odnosno povod da se Negotincima neposredno predstavi institucija Zaštitnika građana.

Na sastanku koji je održan u Maloj sali opštine Negotin govorili su predsednik opštine

ne gospodin Vljako Đorđević i zamenik Zaštitnika građana dr Goran Bašić o stanju ljudskih i manjinskih prava u opštini i mogućnosti njihovog unapređenja. Pored njih govorile su i zamenica Pokrajinskog ombudsmana AP Vojvodina Eva Vukašinović i načelnica Odeljenja za prava nacionalnih manjina Stručne službe Zaštitnika građana Violeta Ćorić o radu institucija koje predstavljaju, primerima dobre prakse u lokalnim samoupravama u Srbiji i problemima sa kojima se suočavaju

građani u vezi s ostvarivanjem prava, a naročito građani pripadnici nacionalnih manjina. Posebno je naglašeno da je za opštine sa višenacionalnom strukturom stanovništva, kakva je negotinska opština, važno da primene zakonsku obavezu i osnuju Savet za međunacionalne odnose, ali i da prepoznaju potrebu i značaj osnivanja opštinskog zaštitnika građana.

U dvočasovnoj diskusiji predstavnici opštinskih službi, sudova, javne uprave, a naročito nevladinih organizacija i medija su ukazali na probleme u vezi s ostvarivanjem ljudskih i građanskih prava. Najčešće primedbe su se odnosile na položaj Vlaha i ostvarivanje prava na zaštitu etničkog i jezičkog identiteta pripadnika ove nacionalne manjine. Država je priznala identitet Vlaha i pravo na samoupravu u oblastima obrazovanja, informisanja, kulture i službene upotrebe jezika, ali nije razvila potrebnu infrastrukturu i mehanizme za ostvarivanje ovih prava i punu kulturnu autonomiju Vlaha u Srbiji. S druge strane, među pripadnicima vlaške nacionalne manjine u Srbiji postoji neslaganje u vezi s etno-kulturnim identitetom i jezikom kojim govore.

Naime, s jedne strane se zastupa stanovište da je reč o autohtonom vlaškom identitetu i posebnom jeziku kojim govore samo Vlasi u ovom delu Srbije, a s druge strane da je reč o stanovništvu rumunskog etničkog porekla čiji govorni i književni jezik je rumunski. Odluka Nacionalnog saveta Vlaške nacionalne manjine je zasnovana na ovom drugom stanovištu, ali nakon izbora novog Nacionalnog saveta može se očekivati inicijativa za izmenu Odluke. Ukazujući na to da o pitanjima identiteta mogu odlučivati

samo njegovi baštenici i da odluke o tome mogu donositi organi manjinske samouprave, predstavnici Zaštitnika građana su predočili na mogućnosti postojećih instrumenata zaštite identiteta i prava nacionalnih manjina – Evropsku povelju o regionalnim ili manjinskim jezicima,

Okvirnu konvenciju za zaštitu nacionalnih manjina, Ustav i postojeća zakonska rešenja, kao i to da je za lokalnu samoupravu veoma važno da razvije mehanizme zaštite ljudskih i manjinskih prava. Predsednik opštine je prihvatio inicijativu i obećao građanima da će pokrenuti inicijativu za konstituisanje Saveta za međunacionalne odnose.

Popodnevnom sastanku, koji je održan u prostoru Odbora za ljudska prava, prisustvovali su predstavnici nevladinih organizacija i udruženja (Udruženje prduzetnika, Ekološko društvo „Badem“, Uduženje Negotinaca, Odbor za ljudska prava, Ženski forum, Asocijacija za razvoj Negotina, Društvo gluvih i nagluvih, Resurs centar, Vlaška liga za ljudska prava, Savez Vlaha Srbije), protojerej Rumunske pravoslavne crkve Bojan Aleksandrović, predstavnik Nacionalnog saveta vlaške nacionalne manjine u Srbiji, novinari lokalnih medija (TV „Rama“, TV „Sezam“) i predstavnici Romske partije, Demokratskog pokreta Rumuna u Srbiji i Vlaške demokratske stranke. Razgovor su pratili i predstavnici Misije OEBS-a u Srbiji.

Zamenik Zaštitnika građana dr Goran Bašić izrazio je zadovoljstvo zbog interesovanja građana Negotina za razgovor sa predstavnicima Zaštitnika građana i ponovio je da su ciljevi rada u Negotinu informisanje građana o radu i nadležnostima Zaštitnika građana, ali i utvrđivanje problema u vezi sa ostvarivanjem ljudskih i manjinskih prava. Naglašeno je da je u tom procesu izuzetno važna uloga nevladinih organizacija i udruženja građana koje s jedne strane mogu da zagovaraju i ostvaruju druge aktivnosti u vezi s unapređenjem kulture ljudskih i manjinskih prava, da ukazuju na određene probleme, a sa druge strane da prate ostvarivanje prava i ukazuju kako na njihove eventualne povrede i kršenje tako i na načine ostvarivanja.

U diskusiji u kojoj je učestvovala većina prisutnih Negotinaca predstavnica Asocijacije za razvoj opštine Negotin je upozorila da ljudska prava u ovoj opštini generalno nisu poštovana, da građani nemaju dovoljno inicijative, a da lokalna samouprava i nevladine organizacije nisu odgovarajuće povezane. Ona je naglasila važnost povezivanja lokalne samouprave sa nevladinim sektorom, a jedan od načina da se to učini je ustanovljavanje posebnog koordinacionog tela.

Nevladine organizacije su naglasile potrebu građana za imenovanjem lokalnog Zaštitnika građana i ukazano je na to da i pored toga što su javno zagovarali uvođenje ove institucije, lokalna samouprava to nije učinila. Činjenica da Zakon izričito ne obavezuje jedinice lokalne samouprave

da osnivaju instituciju lokalnog Zaštitnika građana otežava put do ostvarivanja i zaštite ljudskih i građanskih prava. Zaštitnik građana RS i Pokrajinski ombudsman mogu zagovaranjem i neposrednim razgovorima sa predstavnicima lokalne samouprave ukazivati na prednosti lokalnih samouprava koje su imenovale lokalnog Zaštitnika građana i podržavati aktivnosti nevladinih organizacija kojima se podstiču lokalne vlasti da prepoznaju potrebu i da u skladu s načelima „dobre uprave“ uspostave mehanizam kontrole sopstvenih odluka.

Predstavnici Odbora za ljudska prava su ukazali na sledeće probleme sa kojima se suočavaju Negotinci:

- Loša privatizacija, mobing, loš socijalni položaj radnika, diskriminacija na radnom mestu, teškoće u vezi s ostvarivanjem prava iz radnog odnosa, nemogućnost zaštite prava;
- Položaj osoba s invaliditetom čija prava su ugrožena kako zbog fizičke nepristupačnosti javnih i svih drugih prostora, tajo i zbog nemogućnosti zaposlenja, nedostupnosti informacija i društvene nevidljivosti i izolacije.
- Nasilje u porodici.

Više učesnika je ukazalo na to da je neodgovarajuće informisanje jedan od problema koji neposredno utiče na ostvarivanje ljudskih i manjinskih prava. Polurešenja Zakona o informisanju i privatizacija lokalnih medija usloveli su da u Negotinu rade dve televizije sa ekperimentalnim programima i nekoliko komercijalnih televizijskih i radio stanica čiji status nije poznat. Gledanost i slušanost ovih lokalnih medija je ograničena. Problem predstavlja i nepovoljan položaj Regionalne televizije u Boru i gašenje zaječarske televizije, kao i selektivno objavljivanje događaja značajnih za Negotince u nacionalnim medijima. Takođe, ukazano je i na to da mediji i lokalna samouprava zanemaruju pravo Vlaha na informisanje na maternjem jeziku. Zamenik Zaštitnika građana je istakao da su mediji izuzetno važan saveznik građanima i da objektivno informisanje predstavlja osnovu ostvarivanja njihovih prava jer mediji mogu da ukažu na probleme i propuste i stvore povoljnu društvenu atmosferu za njihovo rešavanje. Međutim, odgovornost medija je velika jer pogrešnim procenama i senzacionalističkim pristupom usmerenim ka komercijalizaciji medijskog prostora mogu da naruše napore za jačanje krhke konstrukcije zaštite ljudskih i manjinskih prava u lokalnim zajednicama.

Protojerej Rumunske pravoslavne crkve Bojan Aleksandrović smatra da je u cilju sprečavanja međuverških sukoba i konflikata na području opštine Negotin neophodno formirati opštinski

aavet za međureligijske odnose. On je izrazio zabrinutost zbog toga što je, kako kaže, konflikt između dve crkve kreiran zaslugom lokalne samouprave i državnih organa.

Tokom dvodnevnog rada u Negotinu saradnici Stručne službe su, pored brojnih razgovora koji su imali s Negotincima, primili samo tri pritužbe. Ovaj podatak nije saglasan sa iskazima građana i problemima na koje su ukazivali na pomenutim javnim sastancima i neformalnom razgovoru.

Treba pomenuti i to da je dvoje građana ostalo uskraćeno za mogućnost da svoje pritužbe direktno predaju Stručnoj službi Zaštitnika građana. Zbog propusta koji je učinjen Zaštitnik građana se javno izvinio građanima Katarini Rajić i Ivanu Tasiću, a zamenik Zaštitnika građana se ponedeljak 28. juna vratio u Negotin i primio je pritužbu gospođe Rajić i gospodina Tasića.